

TIL KULTURDEPARTEMENTET

HØRINGSUTTALELSE TIL "DET LIVSSYNSÅPNE SAMFUNN", NOU 2013:1

Kjerringøy menighetsråd viser til høringsbrevet av 11.2.2013, og ønsker som folkevalg, lovpålagt organ i Den norske kirke å avgi en uttalelse til utredningen om Det livssyns åpne samfunn.

I kapittel 9 formulerer utvalget 8 grunnleggende prinsipper som danner basis for hvordan utvalget selv vurderer konkrete utfordringer og avveininger i spørsmål som angår tro og livssyn. Prinsippene handler om likebehandling, ikke-diskriminering og tros- og livssynsfrihet begrenset i forhold til å krenke andres rettigheter. Kjerringøy menighetsråd er i utgangspunktet ikke uenig i disse prinsippene, men mener at det er et viktig anliggende som ikke blir ivarettatt her. Spørsmål om tro og livssyn i Norge i 2013 kan ikke drøftes uten at man er seg bevisst hvilken plattform den norske kulturen og det norske samfunn har utviklet seg på. Kristendommen har i 1000 år vært nasjonalreligion, og har preget mange sider av utviklingen av det norske samfunnet, herunder forståelse av moral og etikk, språk, nestekjærlighet, gjensidig ansvar og annet. Det norske samfunnet – slik det framstår i dag – er ikke livssynsmessig nøytralt, men er bygget på en kristen basis. Det betyr ikke at alle mennesker i Norge personlig og som individer deler den troen som den kristne kulturarven har brakt oss, men det betyr at Norge som kulturelt samfunn ikke er uavhengig av religionen. Kjerringøy menighetsråd mener utvalget i alt for stor grad setter historie og kultur til side, og behandler spørsmål om tro og religion i det norske samfunnet som om det kun dreier seg om individets tro og individets ritualer. Vi som samfunn og fellesskap bærer med oss tradisjoner og ritualer som er og har vært bærende for utviklingen av et felles "vi", og dette er ikke reflektert godt nok verken i premissene eller i forslagene. Kjerringøy menighetsråd mener at vi som samfunn må ta vare på de grunnleggende verdier, slik de blant annet fastholdes i det dobbelte kjærlighetsbud, samtidig som alle må respektere ulike tro og ulike religiøse tilhørighet. Menighetsrådet mener utredningen slik har en slagside, idet det tas større hensyn til utfoldelse av andre religioner og livssyn enn kristendommen.

I utredningens kapittel 17, drøfter utvalget spørsmål om ekteskapsinngåelse, og anbefaler at det ikke lenger skal være mulig å gifte seg i kirkene. Menighetsrådet reagerer sterkt på et slikt forslag. Det er lang tradisjon i vårt samfunn for vigsel i kirkene og kirkelig medvirkning ved vigsel i hjem eller på andre steder. Selv om den norske befolkning har fått tilført andre religioner og kulturer, er det ikke kommet et folkekrav fra kirkens medlemmer om at de ikke lenger ønsker å kunne gifte seg i kirkene. Menighetsrådet synes likestillingen er fullt ut tilstrekkelig, når de fleste tros- og livssynssamfunn har vigselfrett, og tror ikke utvalget på noen måte er i takt med befolkningen i landet når det ønsker å forby kirkelig ekteskapsinngåelse. Overgangsriter er ikke bare av sivilrettslig interesse: Den enkeltes forståelse av seg selv og sin livsfortelling i lys av sitt eventuelle trosunivers har stor betydning, og kirkemedlemmer opplever at dette forslaget vil ta fra dem en ordening som er

en stor velsignelse. Når det gjelder de juridiske spørsmål, prøving av ekteskapsvilkår og lignende er dette for lengst overtatt av statlig myndighet, og har ingen som helst relevans som begrunnelse. Utvalget henviser til at en ordning med borgerlig vigsel for alle, samsvarer med de fleste europeiske land. Jeg synes det er interessant at utvalget IKKE nevner at når det gjelder våre naboland, (Sverige, Danmark, Island, England) har de alle tatt vare på tradisjonen med kirkelig vigsel.

I kapittel 18 drøfter utvalget gravferdsordningen, og foreslår at gravferdsforvaltningen føres tilbake til kommunene. Dette er Kjerringøy menighetsråd enig i. Gravferdsforvaltningen er ikke et spesifikt kirkelig eller religiøst anliggende, men en praktisk, merkantil tjeneste som bør finansieres og driftes av kommunene. Mange steder må fellesrådene bruke penger som var tenkt til gudstjenester og trosopplæring, for å drifte kirkegårdene, mens kommuner reduserer sine tilskudd. Ved å flytte gravferdsforvaltningen tilbake, må kommunene bevilge det som det faktisk koster å drifte kirkegårder.

I kapittel 25 er utvalget opptatt av likebehandling og praktiske løsninger for å sikre at ikke noen urettmessig blir regnet som medlemmer eller tilhørende i Den norske kirke, noe utvalget tydeligvis mistenker. Utvalget har en rekke forslag, deriblant at det ikke lenger skal registreres ved fødsel hvilket trossamfunn foreldrene tilhører, som det da kan sendes fødselsmelding til. Menighetsrådet stiller seg meget undrende til dette forslaget. Melding om fødsel sendes Den norske kirke når foreldrene selv oppgir at det er der de hører til. Ingen fødselsmeldinger blir sendt til kirken hvis ikke foreldrene ønsker det. Men ordningen gjør det praktisk mulig å nå fram til målgruppen for dåp med informasjon om hvor foreldre skal henvende seg. Kjerringøy menighetsråd har ingen innvendinger mot at tilsvarende fødselsmelding sendes til andre trossamfunn, for invitasjon til dåp eller koranskole. Vi har derimot store innvendinger mot at en praktisk og etablert ordning, som bygger på foreldrenes egne opplysninger, ikke skal kunne gjennomføres videre, fordi mindre trossamfunn ikke liker det. For oss synes det som utvalget har tolket sitt mandat til hvordan de kan bidra positivt til de krefter i vårt samfunn som ønsker å redusere og minimalisere kirkens betydning i det norske samfunnet. Et slikt mandat har ikke støtte i befolkningen som – i overraskende og overbevisende stor grad – fortsetter å døpe sine barn, konfirmere seg som ungdommer og bekrefte sin tilhørighet gjennom høytider og ritualer.

Bodø, 22. august 2013

Kjerringøy menighetsråd

V. Rita Nohr – leder

Hilde Fylling - sokneprest